

Az iskolai könyvtáros feladatai az IFLA iskolai könyvtári útmutatója és a Kockás könyv alapján

SZAKMÁRI KLÁRA KÖNYVTÁROSTANÁR
BUDAI NAGY ANTAL GIMNÁZIUM BP.

Elhangzott a Könyvtárostanárok Egyesülete Tavaszi Szakmai Napján 2017. március 30-án.

A két dokumentum összevetése

Mindkettő célja az oktatás jobbá tétele

Szemponatok

A vizsgált területek, a fejezetek címei :

IFLA útmutató

Alapvetően könyvtári szempontú

1. Ajánlások
2. Az iskolai könyvtár küldetése és céljai
3. Az iskolai könyvtár működésének jogi és gazdasági keretei
4. Az iskolai könyvtár emberi erőforrásai
5. Az iskolai könyvtár fizikai és digitális erőforrásai
6. Programok és tevékenységek az iskolai könyvtárban
7. Az iskolai könyvtár értékelése és közönségkapcsolati tevékenysége

Kockás könyv

Alapvetően oktatáspolitikai szempontú

1. Oktatási ügyek társadalmi egyeztetése,
2. intézményi és pedagógusi autonómia,
3. oktatási ráfordítások,
4. esélyegyenlőség, szelekció, szegregáció,
5. iskolaszervezet,
6. szakképzés,
7. intézmények és pedagógusok értékelése.

Összehasonlítás 2.

Szemponatok

Alapelvek

IFLA útmutató

Vezetői összefoglaló és Ajánlások alapján 6-10. p.

Hasonló dolgokat fogalmaz meg, de nem a Kockás könyvre jellemző deklarációs állítással

Kockás könyv

- Társadalmasított oktatáspolitikai
- Alanyi jogú részvétel a közfeladata ellátásában
- Diszkriminációmentesség
- Esély- és feltételteremtés
- Kor- és időszerűség
- Folyamatos megújulás
- Szubszidiaritás (minden döntést és végrehajtást a lehető legalacsonyabb szinten kell meghozni, ahol a legnagyobb hozzáértéssel rendelkeznek.)
- Hatékonyság és eredményesség

Összehasonlítás 3.

Szemponatok

- **Az alapértékek deklarálása**
- **Helyzetelemzés**
- **A célok megfogalmazása**

IFLA útmutató

- A bevezetőben, az Emberi jogok egyetemes nyilatkozata és az ENSZ gyermekek jogairól szóló egyezmények alapján-általánosan 11-14. p.
- A D, E mellékletekben – a hat fejezet szerint rendezve a kérdéseket – általánosan
- Az Ajánlásokban

Kockás könyv

- Személyközpontúság,
- Esélyegyenlőség
- Kompetenciafejlesztés
- Demokratikus működés
- Autonómia és elszámoltathatóság
- Átjárhatóság és zsákutcamentesség

- Az alapproblémák kifejtése nagyon részletesen, adatokkal alátámasztva – magyar helyzetet bemutatva
- Egyértelműen, a fejezetekben kifejtve

Összehasonlítás 4.

Szemponatok

Feladatok lehetséges megoldása

IFLA útmutató

- Az Ajánlások pontjai mentén (minden ajánlás végén utal az adott fejezetre és annak pontjaira)
- Az oktatásirányítással, az iskolai igazgatójával és az egész iskola közösségével (diákok, tanárok, szülők)közösen, demokratikus módon

Kockás könyv

- A valós helyzet elemzésen alapuló feltárása
- Széleskörű, valódi társadalmi megvitatás, egyeztetés
- Teljes mértékben megújított oktatáspolitikai

Melyik dokumentumot mire használjuk?

IFLA útmutató

- u Nemzetközi iskolai könyvtári irányelvek és ajánlások, jó gyakorlatok megismerése
- u Fogalmi tisztázás, a legfontosabb könyvtárszakmai és pedagógiai témák, területek meghatározása
- u Rendszerben gondolkodás – ennek adaptálás a helyi viszonyokra
- u Mellékéletek adaptálása után az elemzések elvégzése a saját iskolai könyvtárról

Kockás könyv

- u Oktatáspolitikai dokumentum, mely a helyzetfeltárást tűzi ki célul.
- u Rendszerben gondolkodás – a javaslatok széleskörű társadalmi és szakmai megvitatásra
- u Problémafelvetések, adatok, elemzések, következtetések.
- u A Alapelvek áttekintése, összevetése saját iskolánk helyzetével és gyakorlatával
- u Az Alapértékek tisztázása- elfogadása vagy elutasítása, helyi viszonyok közötti alkalmazása

Mit tegyen a könyvtárostanárr?

- u Figyelmesen olvassa el mindkét dokumentumot!
- u Készítsen jegyzeteket! Mivel ért egyet és mivel nem? Mit tud elfogadni és adaptálni?
- u Mi az, ami számára már gyakorlat és mi az, ami ismeretlen?
- u Vizsgálja meg saját iskoláját, annak társadalmi környezetét, problémáit a Kockás könyv alapján! Melyek azok a témák, melyek közvetlenül érintik, melyek közvetve? Hogyan vélekedik önmaga ezekről?
- u Keresse ki a vizsgált területeken belül, mely problémák jellemzőek saját iskolájában? Hogyan vélekedik önmaga ezekről? Milyen témák vetődnek fel a nevelőtestületben? Van-e erről diskurzus? Bevonják-e a szülőket, a diákokat?
- u Vizsgálja meg, értékelje saját könyvtárát az IFLA útmutató szempontrendszer alapján! (D, E melléklet)
- u Készítse el az értékeléseket! Elemezze a kapott adatokat!

Mit tehet-tegyen a könyvtárostánár?

- u Legyen kezdeményező a nevelőtestületben, segítse elő a szakmai párbeszédet az érintettek között!
- u Legyen nyitott a változásra és a tanulásra!
- u Készüljön fel egy új pedagógiai szemléletre és gyakorlatra!
- u Készüljön fel arra, hogy a Könyvtárpedagógiai programját átdolgozza – közösen a nevelőtestülettel! Használja fel az elkészült elemzések eredményeit!
- u Készüljön fel arra, hogy a Könyvtárhasználati tantervét átdolgozza - közösen a nevelőtestülettel! Használja fel az elkészült elemzések eredményeit!
- u Legyen körültekintő: őrizze meg az eddigi eredményeket, építsen rájuk, ütemezetten haladjon.

Felhasznált irodalom

- u IFLA Iskolai könyvtári útmutató. Bp., IFLA-KTE, 2016, 76 p.
URL: http://www.ktep.hu/sites/default/files/ifla-school-library-guidelines_magyarul.pdf Utolsó letöltés: 2017.03.06.
- u NAHALKA István (szerk.): Kockás könyv. Van kiút az oktatási katasztrófából. Elemzés a magyar közoktatás alapvető, jelentős beavatkozást igénylő problémáiról és azok lehetséges megoldásáról. Bp., CKP, 2017, 80 p.
URL: http://www.ktep.hu/sites/default/files/VAN_KIUT_A4_80oldal_web.pdf
Utolsó letöltés: 2017.03.10.

Köszönöm a figyelmet!

Szakmári Klára könyvtárostánár
Budai Nagy Antal Gimnázium Bp.
szklaris@gmail.com